

GENEREL BEZBARIÉROVOSTI BORY 2020

DPA s.r.o.—srpen 2020

Dokument vznikl za finanční podpory Kraje Vysočina.

„B“ AUDIT BEZBARIÉROVOSTI

Obsah

4. Metodika mapování a zpracování auditu bezbariérovosti	2
4.1. Stavby občanské vybavenosti - přístup do staveb a jejich užívání	2
4.2. Dopravní infrastruktura	2
4.2.1. Zastávky hromadné dopravy	2
4.2.2. Přechody pro chodce a místa pro přecházení	3
4.2.3. ÚSEKY pro pěší pohyb osob	4
5. Celkové hodnocení bezbariérovosti Borů.....	5
5.1. Stavby občanské vybavenosti - přístup do staveb a jejich užívání	5
5.2. Dopravní infrastruktura	5
6. Podrobné hodnocení bezbariérovosti Borů	6
6.1. Stavby občanské vybavenosti - přístup do staveb a jejich užívání	6
6.2. Dopravní infrastruktura	14
6.2.1. Zastávky hromadné dopravy	14
6.2.2. Přechody a místa pro přecházení	19
6.2.3. ÚSEKY pro pěší pohyb osob	20

4. Metodika mapování a zpracování auditu bezbariérovosti

Mapování, analýza zmapovaných údajů a následné zpracování auditu bezbariérovosti je postaveno vedle technických norem především na znění vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečující bezbariérové užívání staveb (Ministerstvo pro místní rozvoj, účinnost od 18.11. 2009).

4.1. Stavby občanské vybavenosti - přístup do staveb a jejich užívání

Je nutné zdůraznit, že všem striktním požadavkům výše zmíněné vyhlášky neodpovídá v mapovaných městech prakticky žádná stavba. Pro praktický dopad auditu bezbariérovosti a zpřehlednění výsledků mapování proto používáme metodiku, která vychází kromě výše zmíněné vyhlášky č. 398/2009 Sb. také z „Metodiky mapování přístupnosti objektů z pohledu osob s omezenou schopností pohybu“, kterou zpracovala Pražská organizace vozíčkářů. Její výběr důležitých parametrů bezbariérového užívání staveb (viz níže) doplňujeme v auditu informacemi o dalších hodnocených atributech (resp. bariérách), zejména pak těch, které se týkají osob s omezenou schopností orientace.

Základem k celkovému označení veřejně přístupných staveb za bezbariérové, částečně bezbariérové nebo bariérové jsou níže popsané požadavky (vycházející z metodiky Pražské organizace vozíčkářů):

Bezbariérový objekt

- Bezbariérový je celý objekt nebo jeho části, které jsou určeny k používání veřejností, alespoň s jedním bezbariérovým vstupem.
- Dveře a průchody jsou široké minimálně 80 cm, platí i pro vstupní (hlavní) křídlo dvoukřídlých dveří.
- Výška prahů uvnitř objektu je maximálně 2 cm.
- Rampy (mobilní i pevné) před vstupem i uvnitř objektu mají sklon při délce do 3 metrů maximálně 12,5 %, při délce do 9 metrů maximálně 8 %. Šířka pevných ramp je minimálně 110 cm.
- Pro překonání výškových rozdílů je k dispozici samoobslužný výtah a jeho rozměry jsou minimálně: šířka dveří 80 cm, vnitřní rozměr kabiny – šířka 100 cm a hloubka 125 cm.
- Povrchy a sklon komunikací v objektu a jeho bezprostředním okolí výrazněji nekomplikují pohyb na vozíku.

Částečně bezbariérový objekt

- Rampy a ližiny (mobilní i pevné) před vstupem i uvnitř objektu mají sklon při délce do 3 metrů maximálně 16,5 %, při délce do 9 metrů maximálně 12,5 %. Šířka pevných ramp je minimálně 110 cm.
- Dveře a průchody jsou široké minimálně 70 cm. Výška prahů je maximálně 7 cm.
- Pro překonání výškových rozdílů je k dispozici samoobslužný výtah a jeho rozměry jsou minimálně: šířka dveří 70 cm, vnitřní rozměr kabiny – šířka 100 cm a hloubka 110 cm; nebo plošina, jejíž rozměry jsou minimálně: šířka dveří 70 cm, přepravní plocha – šířka 70 cm a hloubka 90 cm.
- Před vstupem do objektu je maximálně jeden schod bez řešení k jeho překonání.

Bariérový objekt

- Bariérový objekt nesplňuje minimálně jeden požadavek z požadavků pro částečně bezbariérové objekty (viz výše).

4.2. Dopravní infrastruktura

V rámci dopravní infrastruktury jsou posuzovány zastávky hromadné dopravy (zde autobusové zastávky), přechody pro chodce a místa pro přecházení a úseky pro pěší. Podobně jako u staveb je v hodnocení auditu a v mapových podkladech použito určité zjednodušení klasifikace na „bariérové, částečně bezbariérové a bariérové“, přičemž dělicími kritérii jsou významné požadavky/parametry vyhlášky č. 398/2009 Sb a hodnoty z metodiky Pražské organizace vozíčkářů.

4.2.1. Zastávky hromadné dopravy

Bezbariérové zastávky

Nástupní hrana zastávek musí být ve výšce nejméně 20 cm nad přilehlou hranou vozovky (u změn dokončených staveb 16 cm), uspořádání čekárny a označnicku je dle vyhlášky (např. průchozí šířky). Nástupiště zastávek jsou vybavena vodící linií, signálním pásem a dalšími hmatovými a kontrastními prvky (dle vyhlášky č. 398/2009 Sb).

Částečně bezbariérové zastávky

Nástupní hrana zastávek je ve výšce nejméně 20 cm nad přilehlou hranou vozovky (u změn dokončených staveb 16 cm), uspořádání čekárny a označnicku je dle vyhlášky (např. průchozí šířky). Nástupiště zastávek nejsou vybavena vodící linií, signálním pásem a dalšími hmatovými a kontrastními prvky (dle vyhlášky č. 398/2009 Sb).

Bariérové zastávky

Nástupní hrana zastávek není v minimální požadované výšce 20 cm nad přilehlou hranou vozovky (u změn dokončených staveb 16 cm) nebo/a nesplňuje další požadavky vyhlášky č. 398/2009 Sb. (např. požadavky na hmatové a kontrastní prvky).

4.2.2. Přechody pro chodce a místa pro přecházení

Mapovány byly veškeré parametry/požadavky vyhlášky č. 398/2009 Sb. Řadu z nich splnily všechny přechody a místa pro přecházení, zde jsou ty důležité, které byly v Mimoni dělicími kritérii pro hodnocení na bariérové, částečně bezbariérové a bariérové:

délka přechodu (m)

přechod v šikmém směru

přechod v oblouku ($r < 12$ m)

osvětlení přechodu

vizuální signalizace

signální pásy

varovné pásy

vodící pás (nutný, je-li trasa přecházení delší než 8 m nebo v oblouku o poloměru menším než 12 m nebo v šikmém směru)

ochranný ostrůvek (nutný, je-li trasa přecházení delší než 10 m (u neosvětlených přechodů, u změn dokončených staveb))

signální pásy v ose přecházení

signální pásy napojené na vodící linie

oddělené signální pásy od varovných (u přechodů pro přecházení)

výška snížené části obrub. do 2 cm

výška obrubníků u konce varovných pásů (≥ 8 cm)

sklon nájezdové rampy max. 12,5%

vodorovné dopravní značení (není u míst pro přecházení)

Bezbariérové přechody a místa pro přecházení

Takto byly vyhodnoceny ty přechody, které nevykazovaly nedostatky ve výše uvedených kritériích, s případnou výhradou k výšce obrubníků u konce varovných pásů (≥ 8 cm) a k chybějícím signálním pásům u těch míst pro přecházení, které jsou situovány kolmo ke směru pohybu chodců po přilehlém chodníku.

Částečně bezbariérové přechody a místa pro přecházení

Pro účely tohoto auditu byly takto vyhodnoceny ty přechody a místa pro přecházení, které jsou bezbariérové pro osoby s omezenou schopností pohybu, avšak bariérové pro osoby s omezenou schopností orientace (především kvůli chybějícím signálním, varovným nebo/i vodícím pásům). Jako částečně bezbariérové jsou hodnoceny také přechody bez ochranného ostrůvku do 8 m délky (delší než 7 m).

Bariérové přechody a místa pro přecházení

Takto byly vyhodnoceny přechody a místa pro přecházení bariérové pro osoby s omezenou schopností pohybu či orientace.

4.2.3. ÚSEKY pro pěší pohyb osob

Z pohledu osob s omezenou schopností pohybu představují nejčastější problémy na chodnících a veřejných prostranstvích úzké šířky chodníků a místy nerovnosti či příkrý sklon pochozí plochy v podélném nebo příčném směru. **V rámci hodnocení bylo ustoupeno ze striktních požadavků vyhlášky č. 398/2009 Sb. a jako bezbariérové jsou vyhodnoceny i ty úseky chodníků, které mají min. průchozí šířku 150 cm (bez ohledu na přilehlou zástavbu nebo vozovku). V budoucí výstavbě/rekonstrukci chodníků je nicméně nutné postupovat podle zmíněné vyhlášky.**

Hodnocení a princip značení úseků a bariér v mapové části auditu

(systém hodnocení vychází z praktických zkušeností hendikepovaných a z metodiky Pražské organizace vozíčkářů)

A) Lokální bariéry - bodové značení

V mapové části auditu jsou **bodově značeny „lokální bariéry“**. K většině lokálních bariér je připojen také vysvětlující popis nebo/i fotografie. Takto jsou v mapových podkladech značeny bariéry lokálního charakteru, které se nevyskytují po celých délkách úseků (např. zúžení chodníku, vyšší příčné a podélné sklony, chybějící vodící linie, apod.). V mapových podkladech jsou znázorněny červeným kosočtvercem s piktogramem vozíčkáře nebo „přeškrtnutého oka“ (symbolické označení pro bariéry pro osoby s omezenou schopností pohybu a osoby se zrakovým omezením).

B) Úseky komunikací - liniové značení

Barevnými liniemi jsou v mapové části auditu označeny mapované úseky komunikací. Jednotlivé barvy odpovídají klasifikaci úseků na bariérové, částečně bezbariérové, bezbariérové a úseky se smíšeným provozem pěších a motorových vozidel (viz níže). **Je třeba zdůraznit, že typ zdravotního omezení a fyzická zdatnost hendikepovaných je natolik individuální záležitostí, že níže uvedená klasifikace je pouze snahou o jakousi generalizaci naměřených údajů a jejich přehlednější zobrazení nad mapovým podkladem.**

Bezbariérové úseky (v mapách zelené linie)

Takto jsou hodnoceny ty úseky, které jsou **bezbariérové** pro osoby s omezenou schopností pohybu **bez dopomoci druhé osoby**.

Částečně bezbariérové úseky (v mapách žluté linie)

Jde o úseky, které jsou **bezbariérové** pro osoby s omezenou schopností pohybu **s dopomocí druhé osoby**. Na úseku se vyskytují bariéry, které nepředstavují pro hendikepované velkou překážku v pohybu. *(jde např. o lokální zúžení chodníků na 80 až 90 cm (pro některé širší vozíky je i takovéto zúžení zásadní bariérou); úseky chodníků široké 120-150 cm do 30 metrů délky; příčné sklony 4 - 7 % při současně max. podélného sklonu 4 % nebo 2 - 4 % při podélném sklonu 4 - 12,5 %; podélné sklony 6 - 8 % v neomezené délce nebo 8 - 12,5 % do 9 m délky nebo 12,5 - 16,5 % do 3 m délky; 1 schod, menší nerovnosti povrchu, aj.)*

Bariérové úseky (v mapách červené linie)

Takto jsou hodnoceny ty úseky, které jsou **bariérové** pro osoby s omezenou schopností pohybu. Bariéry jsou zde zásadními překážkami a pomoc druhé osoby zde bývá komplikovaná nebo dokonce nemožná či zdraví a život ohrožující. *(jde např. o lokální zúžení chodníků pod 80 cm; příčné sklony 7 % a vyšší nebo 4 % a vyšší při současně podélném sklonu 4 - 12,5 %; podélné sklony nad 8 % v délce nad 9 m nebo nad 12,5 % do 9 m délky nebo nad 16,5 % do 3 m délky; schody, velké nerovnosti povrchu)*

Úseky se smíšeným provozem pěších a motorových vozidel (v mapách přerušované linie - zelené, oranžové, červené)

Zelenými přerušovanými čarami jsou v mapových podkladech označeny ty úseky komunikací, kde je malá frekvence provozu motorových vozidel (např. vlivem zákazů vjezdu), vozovka slouží ke smíšenému provozu pěších a motorových vozidel (např. jen rezidentů) a nejsou na ní žádné bariéry. Žlutými přerušovanými liniemi jsou označeny ty úseky, u kterých je průchod hendikepovaného s dopomocí (vlivem různých bariér - viz výše „Částečně bezbariérové úseky“). Červenými přerušovanými liniemi jsou značeny úseky, kde je velká frekvence provozu motorových vozidel nebo/a velké nerovnosti pochozí plochy či příkré podélné sklony.

5. Celkové hodnocení bezbariérovosti Borů

Bory v oblasti bezbariérového užívání staveb nevybočují mimo standard obcí ČR podobné velikosti a členitosti intravilánu. Vyskytují se zde četné bariéry v pohybu osob s omezenou schopností pohybu či orientace. Velkým deficitem jsou chybějící chodníky podél silnic III. třídy i podél frekventovaných místních komunikací. Budova obecního úřadu, ve které se nachází také knihovna, jídelna a lékařská ordinace, je bariérová. Obec má nicméně zpracovává projektovou dokumentaci na přístavbu výtahu (z boku budovy) a rekonstrukci toalet.

5.1. Stavby občanské vybavenosti - přístup do staveb a jejich užívání

Veškerá striktní ustanovení a parametry vyhlášky č. 398/2009 Sb. nesplňuje žádný mapovaný objekt. Nejbližší k splnění všech parametrů bezbariérového objektu jsou objekty mateřské školy (č. p. 40) a přilehlého multifunkčního hřiště, u kterých byly shledány pouze drobné nedostatky. Oba uvedené objekty lze chápat jako bezbariérové pro osoby s omezenou schopností pohybu, pro osoby s omezenou schopností orientace jsou však nadále bariérové (chybí orientační systém - braillovo písmo, kontrastní a hmatové úpravy, vodící linie ke vstupu).

Bezbariérové stavby občanské vybavenosti

Jako bezbariérové byly vyhodnoceny tyto objekty:

- 4 MŠ Bory (Dolní Bory 40)
- 7 Multifunkční hřiště u ZŠ (Dolní Bory 161)

Částečně bariérové stavby občanské vybavenosti

Jako částečně bariérové byly vyhodnoceny tyto stavby:

- 3 ZŠ Hany Benešové (Dolní Bory 161)
- 11 kostel sv. Martina (Horní Bory)

Bariérové stavby občanské vybavenosti

Jako bariérové byly vyhodnoceny tyto stavby:

- 1 Obecní úřad Bory (Dolní Bory 232)
- 2 Obecní knihovna Bory (Dolní Bory 232)
- 5 Obecní muzeum Bory (Dolní Bory 40)
- 6 COOP - prodejna potravin (Dolní Bory 163)
- 8 Česká pošta - Bory (Horní Bory 233)
- 9 Kulturní dům (Horní Bory 138)
- 10 kostel sv. Jiljí (Dolní Bory)
- 12 hřbitov - Bory (Horní Bory)
- 13 fotbalové hřiště (Horní Bory)

5.2. Dopravní infrastruktura

V Borech je málo úseků chodníků, mezi sebou navzájem nepropojených - chybí zde bezbariérově řešená místa pro přecházení či přechody pro chodce. Autobusové zastávky jsou částečně bezbariérové (chybí vizuálně kontrastní značení) nebo bariérové (především kvůli chybějícím nebo nedostatečně vysokým zastávkovým obrubníkům. Síť chodníků spojujících autobusové zastávky s veřejně přístupnými budovami je nedostatečná.

6. Podrobné hodnocení bezbariérovosti Borů

V následující části auditu jsou hodnoceny veřejně přístupné stavby a dopravní infrastruktura města (autobusové zastávky, přechody přes komunikace a úseky pěších tras).

6.1. Stavby občanské vybavenosti - přístup do staveb a jejich užívání

Mapovány a hodnoceny byly tyto stavby (číslo před stavbou odpovídá číslování v mapové části auditu):

- 1 Obecní úřad Bory (Dolní Bory 232)
- 2 Obecní knihovna Bory (Dolní Bory 232)
- 3 ZŠ Hany Benešové (Dolní Bory 161)
- 4 MŠ Bory (Dolní Bory 40)
- 5 Obecní muzeum Bory (Dolní Bory 40)
- 6 COOP - prodejna potravin (Dolní Bory 163)
- 7 Multifunkční hřiště u ZŠ (Dolní Bory 161)
- 8 Česká pošta - Bory (Horní Bory 233)
- 9 Kulturní dům (Horní Bory 138)
- 10 kostel sv. Jiljí (Dolní Bory)
- 11 kostel sv. Martina (Horní Bory)
- 12 hřbitov - Bory (Horní Bory)
- 13 fotbalové hřiště (Horní Bory)